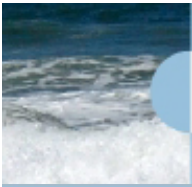

Duurzaam ondernemen

Betty de Keizer
De Keizer Kennismakelaar

- Introductie
- Duurzaam ondernemen
- MVO in universiteiten en academische ziekenhuizen
- Aan de slag
-

De Keizer Kennismakelaar

- verbindt bedrijven, organisaties en individuen rond het thema duurzame ontwikkeling
- organiseert en faciliteert congressen en seminars
- treedt op als project- en programmamanager
- helpt kennis te vinden, verder te ontwikkelen en te vermarkten

Voorbeelden van opdrachten

- projectmanagement visitatie Milieuwetenschappen
- organisatie internationaal congres ECDO
- interim management Programma Milieu Haven Amsterdam
- masterclass Havens voor de Club van Rome
- quick scan duurzaamheid bij twee zorginstellingen
- presentatie opening bedrijfsverzamelgebouw De Grote Visser
- ontwikkeling JachthavenKoersWijzer en scan voor culturele sector

Duurzame ontwikkeling

Commissie Brundtland:

Duurzame ontwikkeling voorziet in de behoefte van de huidige generatie zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien

Duurzame ontwikkeling

- Duurzame ontwikkeling gaat over hier en nu met oog voor daar en morgen.
- Duurzame ontwikkeling is procesgericht; het gaat om een veranderingsproces.
- Duurzaamheid wordt zichtbaar in de manier van kijken naar mens, milieu en markt in alle bedrijfsactiviteiten.

'Cradle to cradle'

Michael Braungart (samen met William McDonough):

- Niet streven naar efficiëntie, maar naar effectiviteit.
- Niet de leefomgeving minder kapotmaken, maar NIET kapotmaken
- Of er zelfs iets aan toevoegen door producten, logistieke processen, gebouwen en steden aanzienlijk intelligenter te ontwerpen.

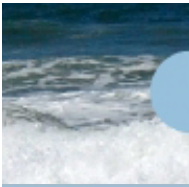
Ecologische voetafdruk

- Impact van activiteiten als voedselproductie, afvalverwerking en energieverbruik worden omgerekend naar biologisch productief landoppervlak.
- In Nederland heeft elke inwoner ongeveer 5.4 hectare biologisch productief land nodig (meting 2006)
- Het aantal *wereldwijde* hectares dat per persoon beschikbaar is, bedraagt circa 1,75.

Sociale voetafdruk

- Promotie McElroy 20 nov 2009
- Impact van een organisatie op ervaring en kennis van medewerkers, op de infrastructuur en op gezondheidszorg
- Oftewel: goed voor je mensen zorgen, in termen van leren, opleiden, kennis delen, vernieuwen en verbeteren

Duurzaam ondernemen

Waarom duurzaam ondernemen

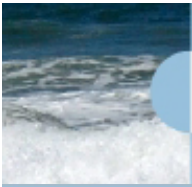
- Je moet wel erg oogkleppen op hebben als je nu nog niet ziet dat ondernemen meer is dan alleen het hier en nu
- Instellingen met een expliciete maatschappelijke rol (onderwijs en zorg) hebben een extra verantwoordelijkheid:
  - ✓ Universiteiten en UMC's leiden de managers van de toekomst op,
  - ✓ Helpen maatschappelijke problemen oplossen door fundamenteel en toegepast onderzoek te doen,
  - ✓ Do what you preach!
- Door maatregelen in samenhang met elkaar in lijn te brengen wordt $1+1=3$, ook economisch interessant (de taal van de beperkte manager)
- Het gaat om een license to operate: waardencreatie

Balans tussen de drie P's

People: sociaal welzijn hier en daar

Planet: milieukwaliteit

Profit: winst en het creëren van meerwaarde

People: sociaal welzijn hier en daar

Rechtvaardige verhoudingen tussen mensen en eerlijke kansen voor (groepen van) mensen is een belangrijke voorwaarde om in samenlevingen en menselijke verbanden tot duurzame ontwikkeling te komen.

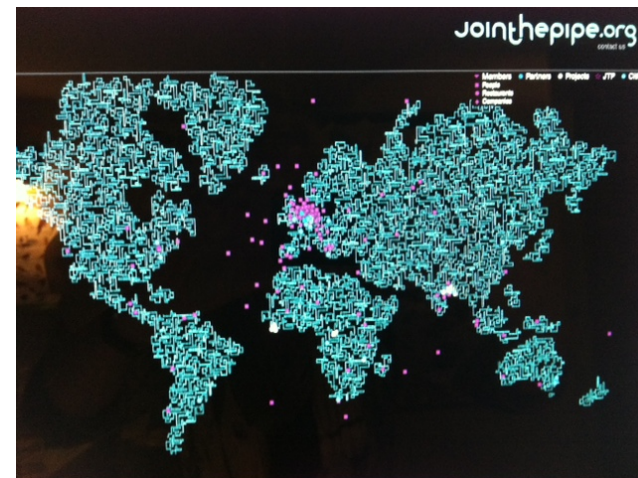
Planet: milieukwaliteit

Profit: winst en het creëren van meerwaarde

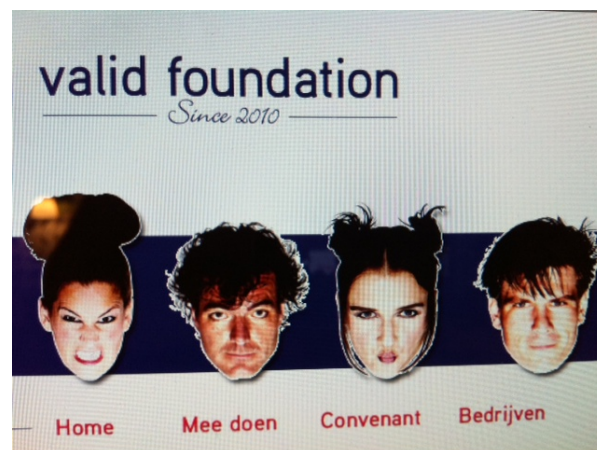
People: sociaal welzijn hier en daar

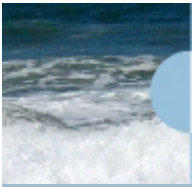
MINDTHEIRBUSINESS

JointhePipe

voor mensen met een lastig lichaam

People: sociaal welzijn hier en daar

Planet: milieukwaliteit

Natuur en milieu kunnen niet grenzeloos worden belast door aantasting, uitputting en vervuiling. Op enig moment dreigt een situatie waarbij de ecologische basis voor het bestaan van huidige of toekomstige generaties, hier of elders, in het geding komt.

Profit: winst en het creëren van meerwaarde

Planet: milieukwaliteit

Helofytenfilter

Duurzame energie

Plastic Soup

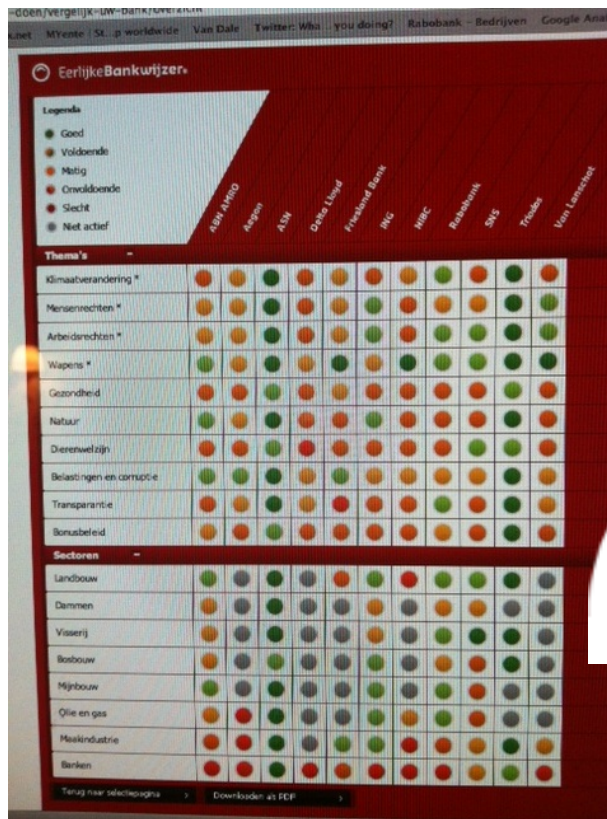
People: sociaal welzijn hier en daar

Planet: milieukwaliteit

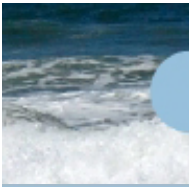
Profit: winst en het creëren van meerwaarde

Bij economische activiteiten (productie, diensten) gaat het om meer dan financieel rendement. Van belang is om met de levering van producten en diensten bij te dragen aan maatschappelijke welvaart en welzijn – het gaat om winst en waarden.

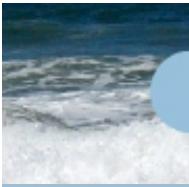
Profit: winst en het creëren van meerwaarde

Portaal voor
**Duurzaam
Beleggen**

Duurzaam ondernemen in universiteiten en academische ziekenhuizen

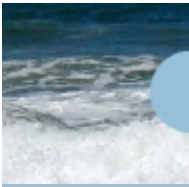

	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

Bedrijfsvoering

Zorgen dat kwalitatief goed onderwijs en onderzoek mogelijk is

Vaak focus op de economische kant, het gaat om de centen, People en Planet ondergeschikt aan Profit

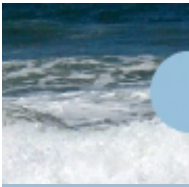
	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

Arbeidsomstandigheden

Zorgen voor zodanige arbeidsomstandigheden dat het welzijn van medewerkers gewaarborgd wordt

Milieumanagement

Verminderen van de milieubelasting veroorzaakt door activiteiten van de universiteit

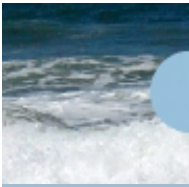

	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

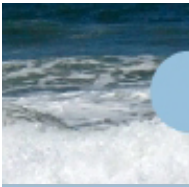
Duurzaam ondernemen

Duurzaamheid integreren in alle bedrijfsprocessen

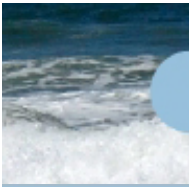
Duurzaamheid moet in de genen van het bedrijf gaan zitten, net als antifascisme, antidiscriminatie en dergelijke

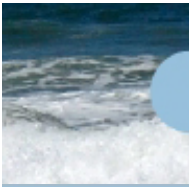
	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

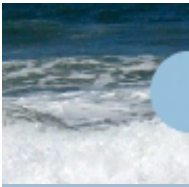
	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

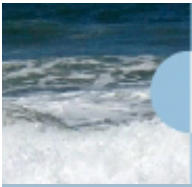
	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

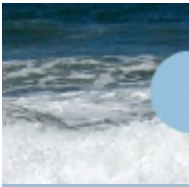
	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

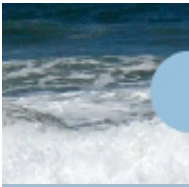
	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

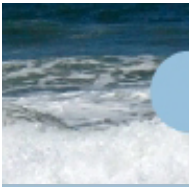
	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			

Duurzaam ondernemen

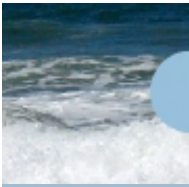
Duurzaam ondernemen is de vertaling van het begrip duurzame ontwikkeling in concrete bedrijfsactiviteiten:

- nieuwbouw, gebouwonderhoud en renovatie
- inkoop van producten en diensten
- energie- en klimaatmaatregelen
- financieel management en personeelsbeleid
- afvalbeleid, schoonmaak, catering, groenvoorzieningen, IT-gebruik
- etc. etc.

Duurzaam ondernemen is hier en nu ondernemen met oog voor mens en milieu daar en later

	People	Planet	Profit
Onderwijs			
Onderzoek			
Bedrijfsvoering			
Kennistransfer			
Patientenzorg			

Aan de slag

There is a story about four people named **everybody**, **somebody**, **anybody** and **nobody**.

There was an important job to be done and everybody was sure that somebody would do it.

Anybody could have done it, but nobody did it.

Somebody got angry about that, because it was everybody's job.

Everybody thought anybody could do it, but nobody realised that everybody would not do it.

It ended up that everybody blamed somebody when nobody did what anybody could have done.

Rol arbo- en milieucoördinator

- Kennisleverancier (deskundig op minimaal twee van de drie P's)
- Aanjager (gedreven professional)
- Verbinder (contacten door de hele organisatie)
- Boodschapper (haalt kennis van buiten)
- Duizendpoot (multifunctioneel inzetbaar)

Maar bovenal:

Jullie zijn gewend grensoverschrijdend te denken en handelen

De trein gaat rijden

- Sturing vanuit de top
- Draagvlak op de grond
- Verder kijken dan je neus lang is
- Kennis delen met elkaar
- Vallen en opstaan
- Ach, jullie kennen het riedeltje wel.....

Stappenplan

- Start: duurzaamheid als richtinggevend beginsel in visie, missie en beleid
- Selecteren van relevante, prioritaire duurzame thema's
- Bepalen van ambitieniveau
- Vaststellen van de huidige situatie
- Opstellen van een actieprogramma
- Vertaling van actieprogrammapunten in concrete acties
- Uitvoering van acties beleggen in de lijn
- Evaluatie, monitoring en bijstelling

Thema's als aanknopingspunten

- Energie & klimaat
- Biodiversiteit
- Financieel management, duurzaam inkopen
- Sociale diversiteit, personeelsbeleid
- Mobiliteit & bereikbaarheid
- Educatie & kennisoverdracht
- Grensoverschrijdend samenwerken (is ook interfacultair)
- Communicatie & social media

Het vertrekpunt

Waarvandaan vertrek je?

Je kunt niet beginnen als je niet weet waar je nu staat, niet alleen wat betreft performance, maar ook wat betreft betrokkenheid van medewerkers, ambitie ....

Handig middel:

QUICK SCAN LATEN UITVOEREN

om de stand van zaken te laten bepalen en je tegelijkertijd te laten inspireren met ideeën

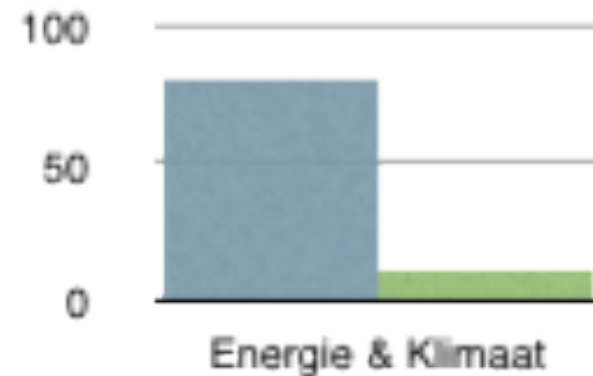
Duurzaam ondernemen start met ambitie

Kijk altijd ook naar de ambitie van de organisatie!

Ambitie is het draaipunt

Drietrapsraket:

1. optimaal resultaat
2. ambitie
3. huidige performance

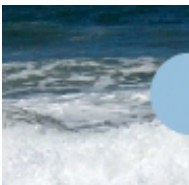
Performance-grafiek

100% is optimale performance gebaseerd op de kennis van nu en de technische mogelijkheden van nu, in combinatie met de organisatorische mogelijkheden en lokale omstandigheden van de instelling

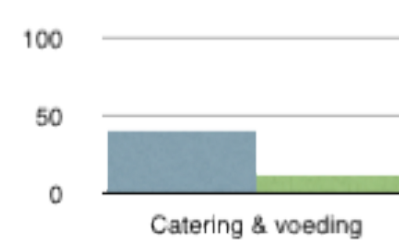
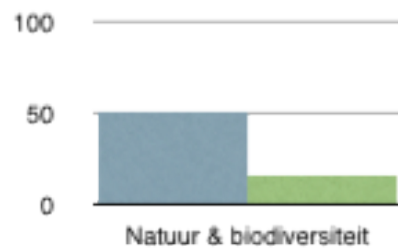
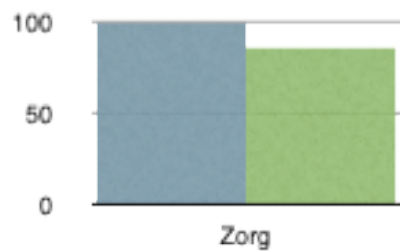
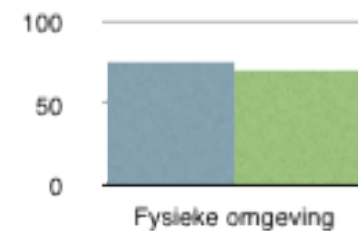
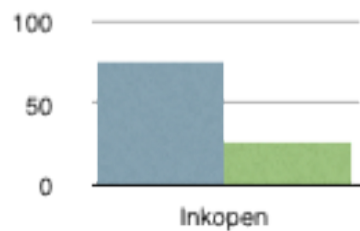
75% laat een proactieve opstelling zien, de organisatie onderscheidt zich positief t.o.v. concurrenten

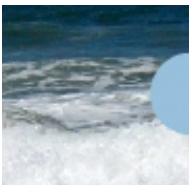
50% is beginnende aandacht, wel sprake van actieve houding, maar vooral losse maatregelen die niet met elkaar in verband gebracht worden, veelal vanuit economisch perspectief zonder oog voor de andere twee P's van People en Planet.

25% of lager toont een reactieve houding: het moet vanwege wet- en regelgeving.

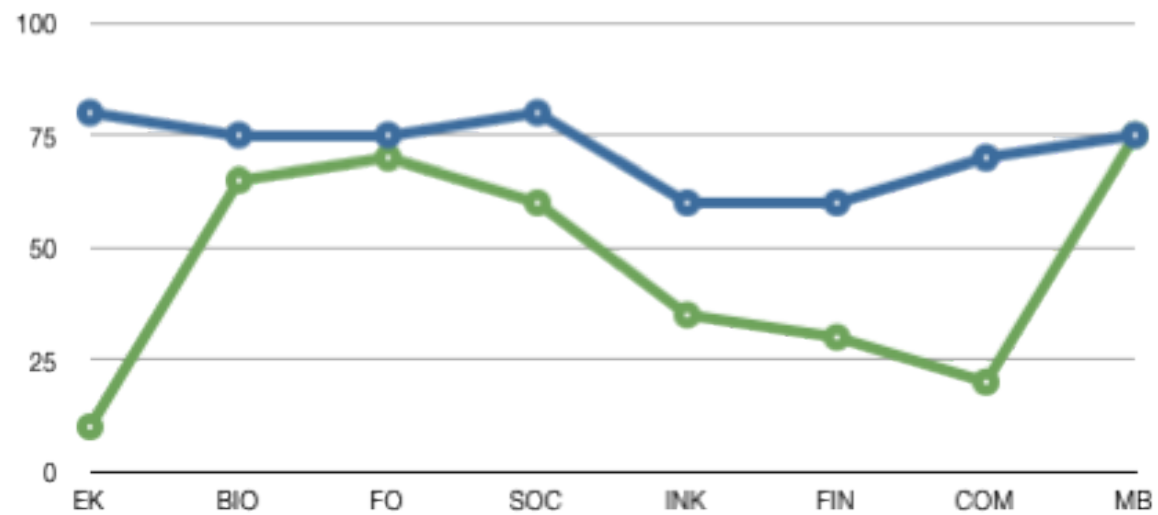

Voorbeeld

Totaalbeeld

Samenvattend

1. Eerst is daar de visie: wat is duurzaam ondernemen en wat betekent dat voor onze organisatie
2. Bepalen van de ambitie: wat willen we, hoe ver willen we gaan, wat hebben we ervoor over
3. Broeden op actie: wat zijn onze prioritaire aandachtspunten, onze kritische draaipunten en wie zijn dus de sleutelfiguren in de organisatie
4. Hoe gaan we het aanpakken

Nog wat tips en trics

1. Alles staat of valt met heldere visie van topmanagement die intern breed wordt gecommuniceerd en gedragen;
2. Zonder actieve ondersteuning, enthousiasme, motivatie, betrokkenheid van sleutelpersonen zal niets veranderen;
3. Je kunt het niet alleen, en dat hoeft ook niet: in lerende netwerken worden nieuwe inzichten ontwikkeld en ondersteuning geboden → gebruik elkaar;
4. Algemene ideeën en inzichten moeten vertaald worden naar eigen omstandigheden, financiële situatie, omgeving, aanwezige kennis et cetera;
5. Meestal gaan de kosten voor de baat uit;
6. Veranderen kost tijd, doorzettingsvermogen en onverstoortbaar vertrouwen dat het uiteindelijk zal gaan lukken;
7. Geef niet op, maar doe het stap voor stap!

Dank voor uw aandacht

De Keizer Kennismakelaar
www.doeduurzaam.nu